

A hadtápszolgálat potenciáljával való racionális gazdálkodás

Irta: Paruzel Jan ezredes

Megjelent: a Przegląd Kwatermistrzowski 1977. évi 3. sz.-ban

Az elmúlt ötéves tervidőszakban országunkban végbement gazdasági és társadalompolitikai fejlődés eredményeként az állam védelmi struktúrájával és védelmi szükségleteivel kapcsolatos gazdasági erő megnövekedett. Országunk gyors ütemben válik mind gazdagabbá és mind erősebbé.

Minden országos fórum elismeri, hogy a gazdasági potenciállal való racionális gazdálkodás a nemzeti jövedelem gyarapításának és az ország védelmi ereje növelésének fő tényezője, amellet ez volt a vezetés valamennyi szintjén megvalósuló gazdaságpolitika egyik legfontosabb összetevője.

Az ezzel kapcsolatos feladatokat a LEMP VI. kongresszusának határozataiban fogalmazták meg, melyet a VII. kongresszus továbbszélesített. A gazdálkodás hatékonyságát növelő újabb impulzust a LEMP II. és IV. plenumának határozatai adták. Az egész népgazdaságban a vezetés minden szintje elé a tartalékok kiaknázásának általános feladatát tűzték ki célul. A tartalékok általános feltárása és kihasználása a társadalom dinamikus fejlődésének, a munka minőségi javulásának és a lakossági életkörülmények jobbátételének alapvető tényezője. A katonai életben az optimális feltételek biztosítására kijelölt erők és eszközök teljes és hatékony kihasználásával, a racionális gazdálkodás teszi lehetővé a fegyveres erők harcászati színvonalának növelését.

A gazdálkodási formák és módszerek a jobb munkaszervezési folyamatok, az anyagi és személyi tartalékok feltárása, kihasználása, formák-, módszerek tökéletesítése, ezek szükségyszerűsége éppen a Varsói Katonai Kerületben jelentkezik szembetűnően. A Varsói Katonai Körzet hadtápszolgálati ágai, üzemei, egységei és intézményei az ország gazdasági fejlődésének legjobb tapasztalatait a saját talajukon bátran adaptálták. Az elmúlt ötéves tervidőszakban a gazdasági magasabbegységek és egységek tevékenységét számos olyan új megoldás keresése és bevezetése jellemezte, melynek célja a csapatok harcászati képességének a tökéletesítése, a felszereltség növelése, valamint a katonák és a polgári alkalmazottak élet- és egészségügyi-higiéniai körülményeinek a javítása volt.

Körzetünkben a katonai gazdálkodás tökéletesítésének fontos tényezője a vezetés különböző területein fellelt belső tartalékok mozgásba hozása és működésben tartása.

Ezeknek az intézkedéseknek az elemzése és értékelése lehetővé tette, hogy a racionalizáló-takarékossági tevékenység célkitűzéseit, lehetőségeit a gazdasági magasabbegységek és egységek helyesen realizálják. Az ingatlanok használatának, a ruházati anyagok felhasználásának, az üzemanyag – elsősorban az üzemanyag-felhasználás hatékony nyilvántartása – az étellemezési ellátásnak elemzése, és értékelése, a gazdasági információs rendszer sokféle alkalmazási programjának bevezetése olyan folyamatot indított el, amelyben az információkat a döntés alkotáshoz széleskörűen kihasználják.

Egy ilyen példa: az elszámolás elemzéséhez elektronikus számítógépeken kidolgozott programot használtak, eredményeként az élelmiszerek és a közszükségleti cikkek felhasználási stuktúrája, az előző évekhez viszonyítva jelentősen javult. A stuktúraváltozás alapvetően azt mutatta, hogy jelentősen csökkent a szénhidrát tartalmú élelmiszerek, főként a pékáruk és a burgonya felhasználása, viszont növekedett a fehérjetartalmú élelmiszerek, a gyümölcs- és zöldségfogyasztás.

Fejlődött az egészségvédelmi rendszer tevékenysége, főleg a megelőzés, a tömegméretű általános és speciális orvosi vizsgálatok lefolytatása területén, valamint a testnevelő kultúrát propagáló társadalmi nevelő tevékenység aktivizálása következtében.

A tényleges szolgálatot teljesítő katonák számára módosított kiképzési programokat vezettek be, valamint jelentősen kiszélesítették a hadtápszolgálat fiatal szakembereinek a továbbképzési lehetőségeit. Körzet és tanfolyamok, ezen kívül a szakmai tevékenység gyakorlati végrehajtása során is nagyobb gondot fordítottak az önkéntesekre és az ez irányú nevelőmunkára.

A realizált takarékosági intézkedések nyomán a különböző szolgálati ágaknál együttesen 275 millió zloty megtakarítás mutatkozott. Ez az eredmény különböző tételekből tevődik össze. Például megtakarítottak 650 tonna üzemanyagot, több mint 7 ezer tonnával csökkent a tüzelőanyag (szén, koks.), majd 8 millió KWH-val a villamosenergia fogyasztás. Jelentős megtakarítás keletkezett az áruk (eszközök) határidős térítéséből, a felszerelések és az anyagi-technikai eszközök használati idejének a növeléséből, a szállítási költségek csökkentéséből (elsősorban is a szállító járművek rakterületének ésszerű kihasználása útján), a csökkent értékű anyagok felhasználásából, az anyagfeleslegek felszámolásából, (a használhatatlan anyagok, eszközök összegyűjtéséből és felújításából) az újítások bevezetéséből, az eszközök folyamatos javításából, valamint a különféle kiegészítő és terven felüli anyagok-eszközök termeléséből. A Varsói Katonai Körzet jelentős gazdasági tartalékát eredményezték a katonák társadalmi munkájából és a társadalmi érdeket szolgáló szolgáltatásokból származó bevételek, amelyek egyben hozzájárulnak az ország társadalmi és gazdasági fejlődéséhez is. Az elmúlt ötéves tervidőszakban a katonáknak a népgazdaság érdekeit szolgáló munkája 3,5 milliárd zloty összértéket tett ki; társadalmi munkájuk értéke pedig 164 millió zloty volt.

A rendelkezésre bocsátott anyagi-technikai és pénzeszközökkel való racionális gazdálkodás biztosította a csapatok folyamatos és előírt minőségű ellátást, kiszolgálást. Ennek következtében azok a nehézségek, amelyek egyes esztendő-

ben időszakosan jelentkeztek, néhány eszköz vagy anyagféleség ellátásában, szállításában a csapatok anyagi biztosítása folyamatosságát nem zavarta meg. E nehézségek következményeit az anyagkészletekkel, valamint az erő- és eszköz-tartalékokkal való manőverezés útján hártották el.

A csapatok életkörülményeinek néhány exponált elemére fordított kiemelt figyelem – a racionalis gazdálkodásnak köszönhetően – a csapatok szükségleteinek biztosítása terén pozitív eredmények és minőségi javulás elérését tették lehetővé. A lakásépítés továbbfejlesztése, illetve a tervszámok 8,2%-os túlteljesítése révén sikerült az elhelyezési és beruházási szolgálat feladatait megvalósítani.

Kibontakozott a családi és a szövetkezeti építkezési akció, de fejlődött a típusépületekben levő lakások értékesítési akciója is. Kiszélesítették a polgári alkalmazottakkal kapcsolatos szolgáltatásokat, különösen a szolgálati és a szövetkezeti lakások juttatása, az egészségvédelem, a védőételekben való részese-
dés, higiéniai eszközökkel való ellátás tekintetében.

A termelés és a szolgáltatás értéke dinamikusabban növekedett. A kivitelezés saját eszközeivel és erőivel realizált építő-szerelő és javító-építő munkák vonatkozásában a növekedés dinamikája 37,4%-os volt. A katonai mosodák és pékségek a termelési értéket 2,3%-kal növelték. A kisegítő gazdaságok eredményeként a mezőgazdaság termelési értékének növekedése az 57,6%-ot is meghaladta.

A racionalizáló és újító mozgalom keretében a kerületben mintegy 4000 tervdokumentációból több mint 450 hadtápszolgálati jellegű volt, ennek hatásaként szolgálatunkban az újítások bevezetése révén elért megtakarítás meghaladta az 50 millió zlotyt.

A fent említett mutatószámokat az elmúlt öt éves tervidőszakban a termelőszolgáltató potenciál korszerűsítése, a munkaszervezés és vezetés javítása, az eszköz- és anyagellátás biztosítása, a gazdálkodási fegyelem megszilárdítása és az ellenőrzés (felügyelet) hatékonyabbá tétele útján lehet elérni.

Azonban, ha az eddigi gazdasági tevékenységet bármennyire is pozitívan értékeljük, mégis – e feladatok realizálása során olyan negatív jelenségek is mutatkoznak, amelyek az optimális eredmény eltérését nehezítették.

Egyes csapatoknál nem volt kielégítő a fejlődés üteme, ami a gazdasági eredmények elérésének a kampányszerűségében nem időtálló voltában fejeződött ki. E jelenségek okai elsősorban, hogy pl. a ruházat használatával kapcsolatos előírásokat következetesen nem hajtották végre, a katonák nem tartották be a személyi higiéniai szabályokat és az egészségügyi előírásokat, nem becsülték kellően a társadalmi vagyont, de mindezek ellenőrzését is elhanyagolták. Ismétlődtek olyan esetek is, amikor a katonák nem tartották be a katonai rendet szabályozó utasítások rendelkezéseit, nem gondozták elhelyezési körleteiket, sőt a tűzrendészeti előírásokat is megsértették.

A gazdasági tevékenység területén észlelt ilyen irányú fogyatékoságok a csapaton belül, elsősorban az alacsony színvonalú katonai fegyelem következménye. Az elégtelen szervezőképesség, a feladatok pontatlan meghatározása, a feladatvégrehajtásról való elszámoltatás rendszertelensége, a hadtáp-apparátus részéről végzett ellenőrzés túlzott realizmusa, azok a szubjektív tényezők, melyek következtében ezek a problémák előfordulnak. A jobb eredmények elérése érdekében ezek felszámolása napirenden van.

A felsorolt eredmények és negatív jelenségek tükrében kirajzolódik a Var-

sói Katonai Körzet hadtápszolgálatának széles panorámájú problémái, amelyet szabályoznunk kell és amelyet a jelenlegi ötéves tervidőszakban tovább kell fejleszteniünk.

Meghatározásra kerül az ország társadalmi-gazdasági fejlődésének üteme és így – mint annak szerves része – a fegyveres erők fejlesztésének a feladata is.

A Varsói Katonai Körzet magasabbegységeinek és egységeinek gazdasági tevékenysége összességében a LEMP VII. kongresszusán a honvédelmi miniszter által kifejtett azon gondolat megvalósítására összpontosult, amelyet így fogalmazott meg: „... minden hazafias és pártpolitikai törekvésünk az, hogy a hadsereg jó gazdává váljék, hogy mind nagyobb és nehezebb feladatokat jobban, racionálisabban felhasználva, viszonylag kevesebb erő igénybevételével hajtson végre. Ennek – a gazdaságin kívül – lényegbevágó nevelési aspektusa is van: elmélyíti a katonák állampolgári, gazdasági nevelését.”

A probléma mind jelentősebbé válik azért is, mert a most folyó ötéves tervidőszakban súlyt helyezünk a feladatok minőségi végrehajtására. Ennek már látványos bizonyítéka az 1977. esztendő, amelyben a hadtápszolgálat potenciáljával való helyesebb és racionálisabb gazdálkodást célzó tevékenységre irányuló előírások teljes mértékben realizálódnak.

A Lengyel Néphadsereg hadtápfőnökének, honvédelmi miniszterhelyettesnek az irányelvei és a Varsói Katonai Körzet parancsnokának az utasításai, valamint a jelenlegi ötéves tervidőszak első esztendejével kapcsolatos feladatvégrehajtási és gazdasági helyzet értékelés alapján meghatározásra kerültek az 1977. év céljai és adatai.

Elhatározzuk, hogy a hadtápparátus hibátlanabb funkcionálására, a gazdálkodás állapotának a megszilárdítására, a színvonal emelésére törekszünk az élenjáró magasabb-, gazdasági-, és hadtápegységek erkölcsi, anyagi ösztönzésével. Célul tűztük ki továbbá a katonákat ellátó és kiszolgáló rendszer tökéletesítését és a katonai gazdálkodás minőségi fejlesztését.

Továbbfolytatjuk a katonai gazdálkodás potenciáljában rejtő tartalékok feltárását és kihasználását, valamint a racionális és takarékos gazdálkodás formáinak és módszereinek a tökéletesítését, továbbfejlesztését. Teljesíteni kívánjuk a kitűzött gazdasági célkitűzéseket és következetesen törekszünk a tervezett mutatószámok túlszárnyalására, a csapatok folyamatos ellátásában és kiszolgálásában a racionális gazdálkodás alapelveinek a megszilárdítására, a termelő és szolgáltató bázisok, a csapategységek gazdasági hátterének korszerűsítésére és fejlesztésére.

A magasabbegységeknél és egységeknél szükség van a gazdálkodási fegyelem megszilárdítására, amit a hadtápszolgálat egészét érintő folyamatos vezetés tökéletesítése valamint az ellenőrző-felügyeleti tevékenység formáinak hatékonyabb tétele útján kívánunk elérni. A takarékosági feladatok realizálása tekintetében a csapatok minden szervezeti részlegével összefüggésben, egységes, koordinált és célirányos tevékenységet kell folytatnunk. A hadtápszolgálat mellett – a lehetőségek tág terével rendelkezik a műszaki szolgálat, amely a laktanyákat jelentős területeken üzemelteti és így hatalmas fogyasztója a villamos és a hőenergiának, valamint más eszközöknek, anyagoknak.

A munkaszervezés és tökéletesítése, valamint az információ szélesebb alkalmazása útján fő erőfeszítéseinket a személyi állomány ésszerű kihasználására, a fegyelem megszilárdítására, a munkaidő jobb kihasználására és a hadtápszolgálat tiszti állományának a közgazdasági és technikai-szakmai vonatkozású to-

vábbképzésre, valamint arra összpontosítjuk, hogy a magasabbegységeknél és a gazdasági egységeknél a gazdasági tervezés egységes, komplex rendszerét vezessük be. Módosítjuk és szélesítjük az információs programot, növelve az elektronikus számítógépeken és a híradás technikai eszközeinek az információáramlásban és a vezetési műveletekben való alkalmazási fokát, valamint tovább folytatjuk azokat a kísérleteket, amelyek az ellátás és szolgáltatási rendszerben az újabb szervezeti struktúrák és megoldások bevezetését célozzák. Továbbfejlesztjük azokat a módszereket, amelyek a hadtápszolgálat területén a veszteségek és károk keletkezését megelőzhetik.

A fejlődés minőségi tényezői közül a káderállomány helyes kihasználása különös szerepet kap. A személyi állománnyal való gazdálkodás területén az előrehaladás a beosztottnál a funkcionális beosztásban való megfelelő foglalkoztatást követeli meg. Olyan foglalkoztatásról van itt szó, amely figyelembe veszi a szakmai képzettséget és biztosítja a dolgozó képességeinek és kezdeményezőkézségének a teljes kihasználását.

A munkaidő racionális kihasználását illető eddigi elemzések még igen nagy tartalékok meglétére mutatnak, amelyek a helytelen munkaszervezés, avagy a munkafegyelem hiányának a következményei. Az ilyen vonatkozású részleges megoldások az adott csapat sajátosságaitól függően kerülnek alkalmazásra. Ennek megfelelően a munkafegyelem megszüldítésére ösztönző eszközök kiválasztását a munkaidő-veszteségek okait és összetevőit vizsgáló elemzés kell megelőzze. A munkaszervezés és irányítás kérdése elsősorban a törzsek és a hadtápszervek vezető kádereinek a vállán nyugszik. De minden végrehajtó egyben a maga területén a munka szervezője is.

A katonai közgazdaságtan jó elsajátítása hozzásegít a katonai gazdálkodás területén fellépő jelenségek általánosításához, valamint a tevékenység fejlődési tendencia törvényszerűségeinek a meghatározásához. Ez összefügg a katonai gazdálkodás különböző ágait érintő szakismeretek fejlődésével. A vezetés minden szintjén a gazdasági döntések meghozatalakor rendszeresen végzett gazdasági számvetés elengedhetetlen követelmény, mivel reális alapul szolgál a gazdasági tervezéshez. A feladatok realizálása folyamatában a tervezés lehetővé teszi a szisztematikus felügyeletet és az elhatározások koordinálását. Tehát a feladatok határidős, valamint a mennyiségi és minőségi tényezőket is figyelembe vevő realizáláshoz nem nélkülözhető.

A csapatoknak a helyőrségi és a táborig kiképző központban végzett, az ellátási rendszerre vonatkozó oktatási folyamatnak is nagy tartalékai vannak még. A gyakorlatokon a gazdasági háttér kiképzése útján jelentős anyagi-technikai és pénzügyi megtakarításokat értünk el, jobbá tettük a csapatok gyakorlat közbeni ellátási és szolgáltatási műveleteit. Ez azonban még a szervezeti felépítés további elemzését, valamint az ezekkel az objektumokkal kapcsolatos beruházókorszerűsítő munkálatok további javítását igényli.

A hadtápszolgálat és a helyőrségi ellátási rendszer struktúrájának tökéletesítésére irányuló kísérletek tapasztalatait hasznosítva egyes kijelölt helyőrségekben, ez évben irányított integrációs racionalizálást vezettünk be, azért, hogy a gyakorlatban szerzett tapasztalatok alapján további megoldásokat találjunk. Az integrációs tendenciák ugyanis kedvezőbb körülményeket teremtenek az elektronikai számítástechnika szélesebb körű alkalmazásához és ezáltal jelentősen javul a csapatok ellátási és szolgáltató rendszere, valamint a gazdasági tevékenység ökonómiai eredménye is.

A dologi elhatározások kialakulásában az inspirálás komoly forrását képezi a kibontakozó, rendszeresen művelt kezdeményezések, újítások, racionalizálások és találmányok mozgalma.

Alapvető feladatnak tekintjük, hogy a vezetés minden szintjén az irányító apparátust, de a katonák széles tömegét is minden polgári alkalmazottat is megnyerjünk az egységek és alegységek életében jelentkező problémák felszínre hozatalára és megoldására, hogy érzékennyé váljanak a katonai vagyont tiszteletben nem tartó jelenségekkel szemben és kialakuljon mindnyájukban egy olyan beállítottság, amely eleve szembehelyezkedik a gazdaságtalanság, pazarlás; a tékozlás minden jelenségével szemben. Szükségesnek tartjuk e területen a társadalmi aktíváknak, a pártpolitikai apparátusnak a sokkal határozottabb segítségét és tevékenységét is. Ezen negatív jelenségekkel szemben vívott harcba bevonjuk a hivatásos tiszthelyettesek tanácsát, a becsületügyi és a bajtársi bíróságokat, valamint a társadalmi ellenőrök közösségeit. E szervek tevékenysége és tapasztalatai szintén nagy mértékben segítik a csapatok kiképzésének és ellátásának tökéletesítését, a katonai kaszinók, étkezdék, kantinok, üzletek, valamint a katonai üzemek jobb tevékenységét.

Rendkívüli személyi tartaléknak tekintjük a hadtáp személyi állomány fiatal értelmiségi kádereit, a katonai akadémiák, a tiszti főiskolák, a zászlós és kadetiskolák, valamint a tartalékos tiszti iskolák végzős hallgatóit. Úgy ítéljük meg, hogy újonnan szerzett ismereteiket, fiatalos lendületüket a munka, a képzés és a katonai gazdálkodás tökéletesítésének a folyamataiban maximálisan ki kell használnunk.

Meg vagyunk győződve arról, hogy az 1977. évi határozatok, az emberrel való racionális gazdálkodás formáinak és módszereinek a tökéletesítése, a munkatermelékenység fokozása, az üzemeltetési költségek határozott csökkentése, az anyagkészletekkel való gazdálkodás jelentős megjavítása terén elérhető előrehaladás katonai körzetünkben tartós értékeket teremt és hozzájárul a jelenlegi ötéves tervidőszakban a gazdálkodás racionalizálási programjából folyó feladatok teljes értékű végrehajtásához.